

ТРИ ЦЕНТИ в 3-х Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном.

Тел. „Свобода“: Bergen 4-0807 — 4-0237. Тел. У. Н. Консул: Bergen 4-1018

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ ПРИБЕРЕЖНО-ГО СТРАЙКУ ЗА ПОСЕРЕДНИЦТВОМ УРАДУ

Нью-Йорк, 18 листопада. — Федеральна Служба Посередництва і Примирення почала переговори між страйкувальними доковими робітниками і підприємцями. Є вигляди, що страйк може бути покладений, коли з Галифаксу, в Канаді, наспіли вісті, що тамешні докові робітники підняли працю при вивантажуванні американських кораблів, які причалюють до канадської пристані, замість до американських. Кораблі, які були готові вийти з Європи до Америки і стрималися з вильоту внаслідок страйку на американським побережжі, випливають тепер з європейських пристаней в надії, що вони будуть могли причалити до канадських портів. Досі задержано 123 кораблів тільки в нью-йоркському порті. Експортні підприємці, яких в самі Нью-Йорку нараховують 6,000 потерпіли вельменські втрати. Втрачає теж і Плян Маршала, бо кораблі не можуть постачати американських матеріалів на допомогу Європі. У страйку йдеться про підвищення платні. Теперішня платня на доках у звичайних годинах виносить \$1.75, а \$2.65 підчас додаткової праці („овертайм“).

ЧЕТВЕРТИЙ НАВОРОТ ПІДВИШКИ ПЛАТЕНЬ ПЕРЕДБАЧЕНИЙ ФОРДОМ

Філадельфія. — Коли кореспонденти запитали президента Форда Мотор Компані, Генрія Форда II, про підвищення платень для робітників, він сказав, що саме тепер приходиться „четверта руда“ в боротьбі за платню. Він каже, що до підвищення прийде, однак з тим прийде теж і подорожнина автомобілів. Про „напівне“ яке побирають продавці від покупців у висоті до \$500, Форд сказав, що його підприємство відбирає право продажу таким продавцям, наскільки про це довідається. Ці справи обговорив Форд при нагоді приїзду до його фабрики в Честер, коло Філадельфії. Він виявив свій засадничий спротив проти контролю цін урядом, кажучи, що це призводить до диктатури і до соціалізму. Він теж висловив погляд, що Закон Тефта-Гартлі є потрібний і корисний для продукції і робітництва.

СУД НАД КОМУНІСТИЧНИМИ ПРОВІДНИКАМИ БУДЕ 17 СІЧНЯ

Нью-Йорк. — Після довгих торгів, засідань і розглядів ситуації суддя Гарольд Р. Медіна з окружного федерального суду визначив розправу проти 12 комуністичних провідників на день 17 січня 1949 р. Суддя відкинув твердження оборони, наче б серед публіки слідна була „истерія“ й тому можна передбачувати сторонність суду підчас процесу. Прокуратор погодився на переведення процесу навіть тоді, коли б не явився на розправу Вільям З. Фостер, президент Комуністичної Партії Америки. Підсудних обвинувачує прокуратор у змаганні до насильного скінчення американського уряду.

Форестал вдоволен поступом в розвитку Союзу Зах. Європи

Вашингтон, 17. листопада. — Повернувшись з Європи секретар оборони Джеймс Форестал виявив на пресовій конференції, що ідея Союзу Західної Європи набирає шораз більшої сили. Це йде в парі з поступом злуки військових сил Америки, Британії й Канади. Ці держави вже погодилися на стандартизацію головних родів зброї, з яких легитимно стоїть на першому місці Спільні змагання довели, вже до того, що Канада може будувати нові літаки за американськими паперовими планами. У розмові з президентом Труманом у Кій Вест Форестал обіцяв обговорити повне озброєння Західної Європи, не зважаючи на вельменські кошти, які це потягне за собою.

АМЕРИКА ВИСИЛАЄ НОВИЙ КОНТИНГЕНТ МАРИНАРІВ ДО КИТАЮ

Вашингтон. — Після того, як президент Труман дістав прохання від генераліссимуса Чіан-Кай-Шека, щоб негайно прийти в допомогу Китаєві у його боротьбі проти комуністів, оприлюднено в урядових колах вістку, що Злучені Держави вишлють негайно новий контингент своїх моряків для посилення залогів в Цингтау, у Китаю. Тепер там перебуває 3,600 американських моряків, а новий контингент складе ще 1,250 людей. Коли запитали секретаря оборони Форестала, чи американські моряки будуть воювати з комуністами, він відповів, що про це важко сказати, бо моряки мають помогти американцям вибратися з Китаю.

ЗРОСЛО ЗНАЧЕННЯ ПОВООЄННОЇ ФРАНЦІЇ

Нью-Йорк. — Не закриваючи факту, що становище Франції незвичайно зросло від часу покінчення війни, не треба кривити правди, що внутрішні труднощі там величезні. Таку оцінку положення Франції подав управліючий редактор Нью-Йорк Тайксу Едвін Л. Джеймс у промові на зібранні Заморського Клубу. Джеймс повернувся шойно з подорожі по Європі і має вісті з першої руки. Він твердить, що в Франції зростають непомірні ціни харчів, а платня робітників росте дуже помалу. Комуністи там не мають такої сили, як нам видається в Америці. Вони тільки використовують кожне положення, щоб викликати заворушення. Про страх перед війною кажуть у Франції таке: „Нема сумніву, що у війні Америка вкінці виграє, однак що станеться до того часу з Францією?“

СПОКІЙНЕ СТАНОВИЩЕ БРИТАНІЇ ДО ПОДІЇ В КИТАЮ

Лондон, 18. листопада. В британських урядових колах з великою увагою, але і з повним спокоєм слідкується за останнім розвитком подій в Китаю. Деякою несподіванкою для Британії було рішення американського уряду про евакуацію своїх громадян з Китаю, що вважається не тільки за неомилу ознку критичного положення, але теж видивгається всялякі здогади щодо можливостей дальшої американської акції.

ПІВ МІЛЬОНА ПОВСТАНЦІВ В УКРАЇНІ

„Шिकाго Геральд Трибюн“ у виданні з 14 листопада надрукував на першій сторінці розмов свого кореспондента в Німеччині, Джорджа Манса, з 7 українськими повстанцями, що недавно пробіглися з України в американську зону. Їх подорож тривала три місяці. Провідник цієї групи, Крива, заявив кореспондентові, що тепер пів мільйона українських повстанців борються за звільнення своєї батьківщини від большевизму. Між повстанцями є багато жінок, одна з яких під прибраним прізвиськом Сурма, прибула до Німеччини разом з цією групою. Крива вияснив, що повстанці мають багато зброї, здобутої від большевиків. Всенародного повстання вони в теперішніх обставинах не думають викликати, щоб не дати большевикам притоки до поголовного винищення українців. УПА веде боротьбу проти союветської окупаційної адміністрації, вбиває її представників, а загальне повстання почне аж тоді, як будуть сприятливі обставини та як одержить задоволення від демократичного заходу. Теж ця група повстанців пробіглася на захід з на основних спостереженнях, що добийшли аналіз поведінки і публічний захід теперішніх українських боротьбу за звільнення.

185,000 людей засуджені на постійне скитання

УЧАСТЬ ЗУАДКОМІТЕТУ У ВАЖЛИВИХ НАРАДАХ І.Р.О.

Нью-Йорк, 18. листопада. — Вчора тут відбулися важливі наради представників Міжнародної Організації для Збігів (І.Р.О.) та добровільних допомогівих організацій, що мають з І.Р.О. відповідні договори, між ними ЗУАДКОМІТЕТУ, що його на цих нарадах заступав екзекутивний директор, д-р В. Галан. Під час наради представники І.Р.О. заявили, що після закінчення переселення акції в 1950 році в таборах Німеччини і Австрії залишиться ще около 185,000 скитальників, переважно інвалідів, хворих та стариків, що не зможуть виїхати на постійне поселення до жадної країни, бо їх не приймуть. Це створює нову проблему головно для добровільних допомогівих організацій, що повинні перебрати на себе дальше піклування цими людьми, як після 1950 року перестане існувати І.Р.О. Як йдеться про національностевий склад тих 185,000 засуджених на постійне скитання нещасливців, його сьогодні важко точно сказати, але між ними буде велика кількість українців, як взяти до уваги, що між українськими скитальниками тепер нараховується 8 до 10 тисяч інвалідів і хворих, які не підпадають під категорію тих, що їх можна переселити до інших країн. Ця проблема буде одним з головних предметів наради І.Р.О. в Женеві, в дніх від 18. до 21. січня 1949, до участі в яких запрошений теж ЗУАДКОМІТЕТ. На тих нарадах будуть обговорені всі важливі справи, зв'язані з допомоговою акцією, головно щодо переселення, а І.Р.О. бажало б познайомитися з конкретними планами добровільних допомогівих організацій щодо дальшого піклування 185,000 скитальниками, які му-

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО „ІРЛЯНДСЬКУ РЕСПУБЛІКУ“

Дублін, 18. листопада. Ірландський парламент вчора мовчки і без одного слова коментарів прийняв перше читання нового законопроєкту про Ірландську Республіку, на підставі якого мають зрівняти останні зв'язки між Ірландією і Британською імперією. Законопроєкт має п'ять коротких секцій і в першій з них відкидає т.зв. акт внутрішніх зв'язків.

МАРШАЛ І ОСТІН ВИДУТЬ З ПАРИЖА

Париж, 18 листопада. З кол американської місії на сесії Генеральної Асамблеї О.Д. вчора повідомлено, що секретар штабу Маршал і Ворен Р. Остін в найближчих днях вийдуть до ЗДА. Маршал віде літаком з кінцем цього тижня на наради з президентом Труманом в справах закордонної політики. Положення в Китаю буде одним з предметів наради. Ворен Р. Остін відлетить сьогодні або завтра, щоб піддатися лікарським оглядам.

ЗАХІД ЗНОВУ ПРО СОВЕТСЬКУ ЗАГРОЗУ ДЛЯ МИРУ

ТРИ ЗАХІДНІ ВЕЛИКОДЕРЖАВИ ВІДПОВІЛИ НА ЗАКЛИК ЕВАТТА І ЛІ.

Париж, 18 листопада. — Злучені Держави, Велика Британія і Франція відповіли вчора на заклик президента Генеральної Асамблеї О.Д., д-ра Еватта, та генерального секретаря О.Д., Тригве Лі, в справі безпосередніх переговорів для наладнання берлінського спору. Три західні великоддержави, кожна в окремій, хоча ідентичній заяві, потверджують своє дотеперішнє становище, ставляючи відхилення союветської блокади Берліна за першу передумову будь-яких дальших безпосередніх переговорів зі Соведами, підкреслюючи при цьому черз наявність союветської загрози для світового миру. Західні союзники рівночасно висловлюють свою готовість розглянути з увагою кожну пропозицію для „гідного“ поладження справи. Це є головні точки західної відповіді, що їх вчора дали секретар штабу Маршал, британський державний секретар МенНіл та французький міністер закордонних справ Шуман на заклик д-ра Еватта і Тригве Лі. Гострий засуд загрози для миру союветської політики і Союветського Союзу подибується головно в американській та британській відповідях, тоді як французькі більше рахувалися зі словами, не бачачи дати комуністичній політиці жодних аргументів для їх політичної агітації. Після союветської і західних відповідей стверджується, що акцію двох передових представників О.Д. для поладження спору належить вважати за безуспішну, хоча ці посередньо заповідають дальшу акцію.

СКРПІЛЕННЯ СОВЕТСЬКОГО ТЕРОРУ В НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 18 листопада. — Рівночасно зі союветсько-західним спором в справі Берліна, що переміняє в міжнародну політичну кризу, Совети докладають великих зусиль для встановлення якнайтіснішої контролю своєї зони Німеччини та її відповідної мобілізації на випадок нового воєнного конфлікту. При цьому тероризування населення є чин не одним засобом, крім безуспішної вже і там союветської пропаганди. Після встановлення тристатичної „народної міліції“, точніше, нової нацистичної армії під союветським прапором, союветське військо у правління тепер проголосило, що кожний німець в їх зоні мусить одержати від цієї „міліції“ нову карту ідентичності. У зв'язку з цим через підсоюветську Німеччину тепер знову перекохується хвиля масових арештів.

ФРАНЦУЗИ ПРЕДЛОЖИЛИ ПЛАН В СПРАВІ РУРЦІНИ

Лондон, 18 листопада. — Французький представник на шістьдержавній конференції в справі Рурцини пропонує вчора план майже постійної міжнародної контролю цієї промислової провінції Німеччини. Америка і Британія, як відомо, є більш „ліберальні“ під цим оглядом і вже тепер зарядили призернення там німецької власності. Новий французький план вважається особистими думками французького представника, бо французький уряд в цьому ще конкретно не заявився.

ДЕ ГОЛЬ КРИТИКУЄ ЗАХІДНУ ПОЛІТИКУ

Париж, 18 листопада. — Ген. Шарль де Голь вчора гостро виступив проти американсько-британської політики щодо Німеччини, західно-європейського оборонного пляну та щодо теперішнього режиму в самій Франції. Американсько-британське рішення передати кінцеве вирішення справи Рурцини майбутньому, вільно вибраному урядові західної Німеччини, ген. де Голь назвав „найважчим рішенням 20-го сторіччя“, вважаючи його за намагання „відбудувати німецьку імперію“. Він з черги виступив проти плану Маршала в теперішній формі та проти злуки французької зони Німеччини з іншими західними. Свої заваги де Голь висловив на майже півторогодинній пресовій конференції і вчин в багатьох випадках покриваються з домаганнями комуністів, хоча з інших причин та в інших цілях.

КОЛИ ТУДІСЯ „МАЙЖЕ ГОТОВИ“

Атени, 18 листопада. — Після чотирьох днів міжпартійних переговорів в справі вирішення основних розбіжностей і створення нового коаліційного уряду, прем'єр Софуліс і міністер закордонних справ Цафларіс повідомили, що цей новий уряд з популістів і лібералів вже „майже складений“. Склад уряду і розподіл функцій ще невідомий. Грецьке командування вчора повідомило, що в останньому на фронті Віці комуністичні партизани втратили 173 вбитими і 22 полоненими.

РОЗВІЖНОСТІ В ІТАЛІЙСЬКОМУ УРЯДІ

Рим, 18 листопада. — Після недавніх розбіжностей між італійськими християнськими демократами щодо становища уряду в закордонній політиці, вчора прийшло до подібних теж на тему внутрішньо-політичних справ. Ліберальні міністри виступили проти плану реорганізації сільсько-господарських контрактів і в цьому їх піддержали ліберальні послани та сенатори.

„ЧИННИ ДЕБАТИ“ У ФРАНЦУЗЬКОМУ ПАРЛАМЕНТІ

Париж, 18 листопада. — На вчорашньому засіданні французького парламенту дійшло до „чинних дебат“, іменно, бійки на кулаки між комуністами та консерваторами. Деголісти теж скористали з нагоди.

ПОКАРАЛИ БУВШОГО НІМЕЦЬКОГО ПОСЛА В САН-ФРАНЦИСКО

Пассау, Німеччина, 18 листопада. — Німецький суд денацифікаційний суд покарав вчора грівною в сумі 2,000 марок вчорашнього посла в Сан-Франциско, Фріда Відемана. Його зарахували до четвертої категорії, які тільки формально належали до намарок вчорашнього гітлерівського цистерської партії.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і закордоном:			
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Часою з понеділка (англійською частинкою):			
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-6882.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОНВЕНЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ

Робітництво, організоване в Американській Федерації Праці, яка відбуває цього тижня в місті Синсинаті свою річну конвенцію, дає ще один доказ, що воно далі залишається твердим муром, який не допускає в робітничі ряди комуністичної отруї. Цьогорічна конвенція АФП виявляє наглядно, що організоване робітництво розуміє, яким нещастям є комунізму у цілому світі та до чого він міг би привести і Америку, коли б і тут розпанишався, зокрема, коли б опанував робітничі юнії.

Не зважаючи на проти-комуністичне наставлення Вільяма Гріна, президента АФП, як і проводу цієї організації, затії комуністів є ще далі „терням у боті“ організації та робітництва, тут і в Канаді. Справжнє відношення представників робітництва до комуністичної агресії та Кремля, можна було пізнати на конвенції найкраще по тій овації, з якою повитали 700 делегатів заяву Гріна, що президент Труман не уступає Сталінові й відмовляється переговорювати з Москвою, поки не буде усунена советська блокада Берліна. Знов, як добре АФП розуміє внутрішнє положення своєї країни, пізнають по тім, що хоч робітництво в засаді є за третю партію, в сучасну хвилину воно цю справу не займається і стоїть при Демократичній партії, якій допомогло при останніх виборах дістати у свою руку повну владу в Вашингтоні. Це розуміє становище, бо справа третьої партії повинна бути наразі відсунена, поки цілковито не зліквідується комуністична баламутя, яку веде Волес зі своєю „третьою партією“.

Тепер найважливіше, щоб авторитет в більшовизм, як міжнародною і домашньою небезпечкою. Якраз так розуміли це делегати, що зібралися на річну конвенцію АФП. Вони слухали звертали пильну увагу на те, щоб не допускати до комуністів на відповідальні стани в юніях, а там, де вони ще є, щоб їх усунути. Є конечна ще далі генеральна чистка робітничих рядів, щоб таким способом позбутися комуністичних босів і впливів. Це треба зробити в чисто робітничі інтереси, бо комуністи не дбають про соціальне поліпшення робітника, а тільки думають про підготовку комуністичних переворотів.

Теж добре, що на конвенції зверталось увагу на таку важку справу, що то робити, коли б так Кремль спровокував війну з Америкою, бо ж ясне, що комуністи не станули б в такому випадку по боці Америки, а тільки попірали б Москву, саботуючи оборону навіть своєї власної країни. Комуністи, займаючи в такому моменті важні становища в робітничих юніях, могли б тоді легко саботувати оборону країни на різні лади. Тому добре, що на конвенції АФП про це одверто говорили, підкреслюючи, що комуністи мають уже вироблений план, як підкопати чи спаралізувати американську промисловість на випадок війни Росії з Америкою.

Уже з цього, про що ми тут заговорили, а що було предметом промов на конвенції АФП, видно, що американське робітництво добре добуває і розуміє цю велику небезпечку для нього, його країни і світу, як і для демократії, якою є воюючий комунізм зі своїм головним центром і штабом у Москві.

3 нагоди ювілею світової бібліотеки

Найближчого тижня, 23 листопада, почнуть у місті Нью-Йорку святкувати сторіччя Нью-Йоркської Прилюдної Бібліотеки. З цієї нагоди влаштовують в ній виставу деяких цінних книжок, які в ній напромажені або навіть і накопичені. Зацікавлення до оглядин цих скарбів проявляється не тільки серед нью-йорчан, або американських громадян, але теж і серед світової публіки.

Тільки кілька міських бібліотек відділює Прилюдну Бібліотеку від місця, на якому має стати палата Об'єднаних Держав. Багато урядовців і делегатів цієї міжнародної установи вже тепер користуються цією бібліотекою, дістаючи спеціальний дозвіл позичити до дому книжки, які звичайні люди не дозволяють переглянути тільки в будинку. Нью-Йоркська бібліотека вже зберігає в себе багаті збірки документів колишньої Ліги Націй і теперішньої Організації Об'єднаних Держав.

Для українців, який опинився в Новому Світі, Нью-Йоркська Прилюдна Бібліотека є чи не найбільшою скарбницею українського друкованого слова поза межами України. Вона приміщена при багатім Слов'янським Відділі, у яким колекція російських книжок є найбільшою у цілих Злучених Державах. У тих російських виданнях є теж повно матеріалів про Україну з часів заборони українського слова на Україні з царських часів.

Для дослідників української справи у виданнях англо-саксонського світу Прилюдна Бібліотека в Нью-Йорку це ще „незнана країна“. Правда, де що про це вже було надруковано в Ювілейнім Альманаху У. Н. Союзу з 1944 р., однак ці матеріали треба вважати тільки як зразки повного багатства книжок, в яких йдеться згадки, а то й статті чи розвідки про Україну й її нарід. Є там такі цінні видання, як довірочні звіти американського й англійського урядів про положення української справи перед миром у Версаї; є 40-томове видання спогадів Версайської Конференції, де описана передісторія українсько-польської війни з 1918-19 рр.; є різноманітні видання з Англії, Ірландії, Франції й ін. країн, а між ними така рідкість, як Дефо (під псевдонімом „Ей Контрі Джентлмен“) „Похід Карла XII. на Україну“ за часів Мазепи; і т. п. Коли йде про відділ мап, то є там чи не унікал мапи Боплана, поділеної на 4 частини з звітним листом, що оригінал Боплана забрав польський уряд, коли він при виїзді з Польщі хотів

його перевезти через кордон. Тому Боплан зладив описати вже у Франції 4 частини мапи України (Ucrainae Pars), які перейшли до історії як цілість загальної мапи Боплана. Теж є цілі атласи видання паризького, а мст є драмського, лондонського, норимберзького й ін. з 17-18 століть. Загалом там тільки матеріалів про Україну, що їх не в силі згадати навіть на підставі зладженого бібліотечного каталогу.

Може ще більш цінності виказує Нью-Йоркська Прилюдна Бібліотека у виданнях американських та британських, або й всесвітніх книжкових скарбів, таких як Біблія Гутенберга, Права Людини („Бил оф Райтс“), „Пригоди Алісії в Краю Днів“. Є там такі цілі збірники, як 400,000 документів американського уряду, збірка британських парламентарних паперів, різні музичні рукописи, середовічні дереворити і т. п. А кілька там таких цінностей, про які сама управа бібліотеки не знає, а які відкрити щойно майбутні працівники.

Номінально бібліотека існує 100 років, однак вона складається з менших бібліотек, приєднаних давніше ким іншим. Перед сто роками, за спонукою вчителя Кавела, тодішній найбагатший чоловік в Новому Світі Джон Джейкоб Астор, зробив запис в сумі \$400,000 з додатком будівельних парцель в Нью-Йорку на заложення прилюдної бібліотеки свого імені, як посмертний монумент для себе. Цей запис збільшився опися даром Джеймса Ленкса, який дарував свою бібліотеку і Семюела Тиддена, який дарував маєток „Тайден Трост“. До тих записів прилучилися ще інші. Все те ще збільшується як приватними дарами, так і дотациями з щорічного бюджету міста Нью-Йорку в сумі \$250,000 на закупку самих книжок. На утримання бібліотеки видається річно \$6,454,000, з чого половину оплачує саме місто.

Та хоч як великі ці доходи, то вони не вистачають вповні на всі потреби бібліотеки. Так напр. є там давні річніки газет, які нищать зуб часу і вони пропадають для потомки. Управа бібліотеки каже, що їй уже тепер треба \$1,000,000 на сфільмування загрожених річниць газет, щоб у такий спосіб переховати їх на незнану майбутність.

Про багатство книжок, які тепер зберігаються в Прилюдній Бібліотеці свідчить саме число томів, яких є 3,143,423, як викazuje звіт з 1947 р. Вони складені на полицях, які зібрані побіч себе, дали б

Микола Чубатий.

Розмови зі Сталіном

В останньому часі даються знайти чуті голоси про можливість нової зустрічі зі Сталіном. Цілію тої нової, тим разом четвертої зустрічі, мав би бути загальний перегляд та розв'язка всіх спірних справ між державами демократичного заходу та представником блоку скомунізованих держав. Думку в такий спосіб помирити сід зі заходом кидав у часі президентський виборчий кампанії шеф американських апізерів, Генрі А. Волес. Однак голосу Волеса ніхто не трактував поважно, бож кожному відомо, що політику Волеса керували комуністи, що не дбають про добро Америки, а тільки Москви.

Ця справа набрала більше серйозності, коли кілька днів перед виборами появилася пресова вістка, що през. Труман планує вислати шефа найвищого Суду Злучених Держав, Ф. Вінсона, до Москви, щоб порозумітися зі Сталіном щодо способу розв'язки спірних справ. Вістка ця викликала велику сенсацію в цілому політичному світі. Згодом однак справа притихла, бо стали вважати цю вістку за звичайний передвиборчий маневр, яким през. Труман хотів

довести до 80 американських миль. Бібліотека збільшується постійно новими книжками, які свобідно може перечитати кожен, хто тільки інтересується книжковим рухом.

Оці скарби світу мають теж і відповідне приміщення. Хто переходить Пятою Евею на розі 42 вулиці в Нью-Йорку, не може відвернути очей від мармурової будівлі з величавими сходами з надвору, побудованої на однім кімлі блоку звисного під іменем Брайт Парку. Літньою порою управа бібліотеки улажує в парку читальні книжок для повної вигоди публіки. Книжки може дістати кожен без жадної оплати. Є в бібліотеці окремий багатий відділ для дітей, а є теж і вишочальні книжки для всіх, хто хоче брати книжку додому. Тільки не всі книжки вільно позичати поза мури бібліотеки. Деякі книжки приміщені в окремих кімнатах, до яких вступ дозволено тільки за окремим дозволом і за поданням цілі, для якої хтось хоче книжку використати.

Всі ці скарби беруть з надвору — усталені по обобах східів — статуй левів, які глядять на тисячі людей, що попри них переходять. Можливе, що й ці лви — це частина помислу основника Прилюдної Бібліотеки як символу сили для втримання неогічного дару для грядучих поколінь.

Внести замішання серед комуністичних прихильників Генрі А. Волеса та притягнути частину його голосів для себе.

Проте вістка про нову розмову американського президента зі Сталіном не втихла зовсім. Ідею нової безпосередньої зустрічі шефів великих демократичних держав зі Сталіном попірають деякі сили в світі, зокрема попірає це генеральний секретар Об'єднаних Держав. За такою зустріччю з природного свого обов'язку як миротворця між народами, заявився ватиканський орган „Оссерваторе Романо“. Ідею такої зустрічі попірають американські пацифісти в найкращому переконанні, що служать добрій справі. Не згадуємо про це, що таку ідею з укрятими ліхми намірами пропагують в Америці комуністи.

Виразно проти нової зустрічі зі Сталіном заявився британський прем'єр Ернст Бевін. Тепер висказався про це президент Труман, що радо побачив би Сталіна у Вашингтоні, але заки й це могло б наступити, Совети мусили б зліквідувати блокаду Берліна.

Треба б ще пригадати попередні розмови голів демократичних урядів зі Сталіном та який був наслідок тих розмов. Засадничо не тільки не можна б бути проти такої розмови зі Сталіном, коли б з неї мала вийти якась користь для розв'язки світової кризи. Однак якраз дотеперішні розмови не дають ніякого вигляду на мирну полатоду спору демократичного заходу з комуністичним сходом при допомозі нової зустрічі Великої Чвірки. Головною причиною безцілності такої зустрічі є те, що помірні демократичні та християнські заходи та комуністичні атеїстичні сходи не мають спільних моральних засад, на яких можна спиратися в такі розмови, умови та зобов'язання.

Москва вважає всілякі розмови тільки засобом загального поширення комуністично-російського імперіалізму. Цілію нової розмови мало би бути для Сталіна скомунізування Німеччини. Це є те, до чого тепер Москва змагає. Щоб це досягнути, Кремль готов поробити нові зобов'язання, яких не виконає, а тільки буде вимагати від західних потуг точного виконання нових уступок.

Три попередні розмови Великої Чвірки дали хіба доволі доказів, що як тільки розіллється учасники нарад, Кремль став негайно порушувати постанови договорів, перекуряючи їх основно при допомозі „сталінської діалектики“ постанови умов до такого ступня, що договори були зводені на ніщо. Звичайно тільки та части-

на, що була корисна для Советів, ставала дійсністю, а друга частина умови, корисна для другого партнера, ставала безвартісним свистком паперу.

На підставі ятської умови усадовили комунізм в Болгарії, Югославії, Румунії, Польщі та в північній Кореї, а згодом поза умовою також в Угорщині та Чехії. Бо ця умова говорила, що в державах звільнених від нацистичної тираниї мали бути заведені „правдиво демократичні уряди з волі народу“. На ділі всюди там, де стояли російські окупаційні війська, демократичні уряди, наставлені при допомозі Кремля, були урядами, що спирались на малесейний меншині комуністів. Знов представники волі народу опинилися перед червоними трибуналами та повисли на шибеницях.

В ятській умові говорилося про віддання влади над звільненою Манджурією в руки легального китайського уряду Чіанг Кай-шека, а на ділі при допомозі Кремля Манджурія опинилася в руках збунтованих китайських комуністів, які розпалили громадянську війну в Китаю що нині погрожує спокоєві цілого світу.

Кожен, хто знає способи політики большевиків на сході Європи, зокрема в Україні, той і на одну хвилину не сумнівався вже в часі тих американсько-советських розмов, що такий буде їх вислід, а не інший. Однак такі погляди, висказувані теж на сторінках цього щоденника, не нахилили ніякого відгону. та все вважали українського пропаганду, заінтересовану в тому, щоб не було згоди між союзниками з Другої Світової Війни для інтересів „українських націоналістів“.

Способи поступування большевиків вже є такі усталені, що люди, які пережили їх панування, можуть наперед сказати, як вони будуть поводитися в кожній ситуації при зустрічі зі світом демократії.

Розмови зі Сталіном не доведуть до ніякої розв'язки американсько-російської кризи, бо на другий день всі постанови будуть кишені до коша. Соколовський виконує в Берліні тільки волю Сталіна. Тактика Кремля зводиться до етичних засад лєніно-сталінізму, себто що комуністів у відношенні до капіталістичного світу ніякі зобов'язання не зв'язують.

До цілі веде радше тверда політика Америки супроти Кремля, дальша відбудова західної Європи, її мілітарне посилення. До успішної розв'язки американсько-російських протирівностей веде успішна допомога не-комуністичному уряду в Китаю. Успішно червоно Росію можна поборолювати, видивляючи десятки нерозв'язаних справ самої червоної Росії, зокрема справу України.

Безперечно, що важке це завдання Америки. Воно вимагає величезних жертв матеріальних. Воно вимагає зречення життєвих вигод для частя наступних поколінь та для вратування нашої християнської цивілізації. Демократичні громадянства мусять собі упритомити дійсне значіння слів Гімну Комуністичного Інтернаціоналу: „Це буде останній та рішальний бій“. Перед ним ми стоїмо і від нього нам не втекти.

Не говоримо, що така політика демократичних держав мусить конечно „довести до кризи та закінчитися новою світовою війною“. Навпаки, Кремль ізольований від світу сильним перетягом організованих сусідів, щойно тоді буде склонний до мирних розмов та до уступств в користь поневолених народів поза Советського Союзу та в його нутрі. З Кремлем можна говорити тільки тою самою мовою, якою говорився з Гітлером: безумовна здача. Щойно тоді розмови зі Сталіном будуть мати якусь цілі.

(Дальше буде).

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода“.

М. Брадович.

ЧУЖИНОЮ

16) Коли він осяг знов спроможність рухатися він переконався, що віля його турецького приятеля була зовсім недалека. І він потягся до неї в рештках нічної темряви, бо йому багато залежало на тім, щоб його врятування лишилось таємницею, та щоб його вороги уважали його мертвим.

На його здивування кілька вікон вілли Сабрі Паши були освітлені. На його стукіт до дверей на терасі, що була найбільше до берега, вийшов слуга й відскочив з приглушеним окликом жаху, уважаючи очевидно голу людину з мокрим чубом за привид топельника. На голос Марка, що поспішав заспокоїти перляканого слугу, вийшов самий Паша і пізнав-

ши Марка не втратив ані на хвилину свого звичайного спокою, а виніс йому швидко халат, в який Марко з приємністю загорнувся. Його, очевидно непересічні, сили швидко вертались до нього. І коли слуга натер його добре рушниками, і Марко одягнений в позичене убрання пив третю шклянку чаю з коняком, лише тремтіня, що перебігало ще по його тілу, нагадувало йому небезпечні пригоди ночі.

Сабрі Паша прийшов запитати, як ведеться його нічному гостю. Марко подякував йому оповів коротко свої пригоди. Господар слухав його мовчки, похитуючи головою, лише заглиблена зморшка поміж наслупеними бровами та

нервові порушення пальців, що крутили срібну попільничку на столі зраджували, як він був обурений злочинами чужинських агентів в його родинним місті. Але він наміслювався даремно, як можна було б запобігти продовженню їх чинності. Становище Туреччини було таке, що треба було чекати й мати терпелівість. І коли Марко запитав, чи він може спуститися на мовчанність слуги, який ним заопікувався, вказуючи на те, що йому багато залежало на тім, щоб його вороги уважали його мертвим, то господар лише зітхнув з резигнованим рухом руки і запевнив Марка, що з цього боку він може бути цілком заспокоєним.

Відтак побажавши гостеві доброї ночі з сумовитою усмішкою, бо до вікон заглядав вже білий день, він відійшов, залишивши Марка опіці вірного Гасана. Той зладив йому ліжко на низькій тахті, як Марко знав, що з Баку і Тиф-

ліса, і відійшов також з побажанням доброго відпочинку.

Марко заснув негайно мабуть ще під впливом коняку, але йому на груди лягла сонна мара. Він залав в темну гайбу і боявся розтулити уста, щоб не захлинутися. Але не витримав і втягнув повні груди не води а повітря, бо спираючи голову на його плече дивилася на нього Христя, і йому видавалося, що від неї розкошилась блакитна ясність без тіней, як перед сходом сонця. Його не дивувало, що навколо їх миготіли рибі і птахи, срібні і прозорі, подібні одні до одних. Вони торкались легкого дня, що рухалося в їх напів, може це було кругле каміння, що котилось під ними, може черепаха, а може й людські голови. Христя вгадала його запит і відповіла усміхаючись незнайменно, що це в кожній разі невірники. З дня підносилась рослина, що могли бути й тілами, вони похитувались як від течії, а них ви-

ростало листя, що вкривало їх як плащамі, з нього висувались голови і розкривались пелюстками квіток дивних форм і барв, за прозорими русалками ганялись морські пси з зеленими бородами. Це ж гра хвиль Бекліна, пригадав собі Марко, і Христя кивнула головою притакуючи.

— Ми прийдемо зараз до нього, сказала вона вказуючи на високі двері в скелі просіяні як тонкий алябастр жовто-рожевим світлом з середини, до того, що все знає, додала вона відповідаючи на запитання Марка. Але він стримав ралтрон крок — на нього вишкірилася зуби голова Доброгоного на великим псі, з обох боків її гарчали беззвучно голови обох фанаріотів. Але Христя тупнула нетерпеливо ногою і трохоголовий пес зник, потягнений виниз невидимим лашцюгом.

Двері розчинились широко і вони попрямували до величній постаті на постаменті, але ясність сліпиди Марка...

Проміння полудневого сонця дісталося до його обличчя скрізь заповни на дверях, розтулені подувом вітру і розбухало його. Він почував себе зле, голова чудася гарячою, по отриманні тілі перебігало змине тремтіня. Але Марко рішав не зважати на свій стан і перемогти недугу, взяв гарячу купіль і зимний душ, але сидів на ледви торкнувшись. Господарю, який прийшов запитати, як гість переснав ніч, не дав він помітити, що почуває себе хорим, маючи на увазі важливі справи, які треба було вирішити цього дня.

По кількох реченнях, яких вимагала східна чемність, запросив його господар до важливі справи, які треба було вирішити цього дня.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода“.

В. Петренко.

Тристаріччя Хмельниччини

2) З кінцем XVII ст. вибухає на Україні ряд кривавих повстань проти Польщі. В 1594-6 рр. спалахнуло повстання Северина Наливайка і Григорія Лободи, яке криваво здавив польський коронний гетьман Жолкевський. В 1630 р. підняв проти Польщі повстання Тарас Федорович (Трясило), яке теж криваво здавлено. В серпні 1635 р. ця ж доля спінула Івана Сулиму, який вертаючи на Січ з морського походу на турків, кинувся на польську кріпость Коляк, побудовану проти козаків гетьманом Конєцпольським та знищив її разом з польським гарнізоном. Пийманого Сулиму Конєцпольським вислано до Варшави, де відрубали йому голову, а розчвертоване тіло розвісили на 4-х кінцях міста. В 1637-8 рр. вибухли повстання на чолі з Павлом Бутом (Павлюком), Яковом Острином і Дмитром Гуменю. Всі ці повстання теж криваво здавлено. Розуміється, козацькі повстання проти шляхетської Польщі спричиняли багато клопотів польському урядові, а на польську шляхту на Україні наводили просто панічний страх. Проте Польща, одна з найсильніших, тоді держав в Європі, маючи добре узброєне військо та особливо добру кінноту, могли поратись з ними доволі легко.

Черговим повстанням проти польського іса було повстання Богдана Хмельницького в 1648 році. З походження дрібний шляхтич, він одержав доволі добру освіту. Вчився в колегії єзуїтів у Львові, але зберіг свою віру, а теж і українську народність. Після закінчення освіти служив у польському війську. В битві під Цецорою в 1620 р., в якій турки нанесли страшний розгром польській армії (гетьман Жолкевський був убитий, а гетьмана Конєцпольського забили турки в полон), убито його батька Михайла, а Богдан попав у полон. Повернувшись по двох роках з полону, став реєстровим козаком та військовим писарем. В кінці 1638 р. бачимо його чигиринським сотником.

По батькові дістав у спадщину хутір Суботів біля Чигирини, де провадив досить значне господарство. Приблизно в 1646 р. у Хмельницького почалася ворожнеча з чигиринським підстаростою Данилом Чаплинським. Одного разу Чаплинський напав у несприятливості Хмельницького на його хутір Суботів, захопив його майно а 10-ти літнього наймолодшого сина за спротив так велів збити, що той, від побиття помер. За кривду, заподіяну йому Чаплинським, Хмельницький ніде не міг знайти справедливості. В такому настрої пішов він зі сном Тимошем та невеликим відділом своїх однопольців на Низ Дніпра. На Запорізьку Січ він не міг рушити, бо там стояв польський гарнізон. Тут почали збиратися до нього втікачі-селяни, козаки й дрібна шляхта. 25 і 30 січня 1648 р. Хмельницький напав на Запорізьку Січ і вигнав із неї польський гарнізон. Реєстрові козаки, що були в цьому гарнізоні, перейшли на бік Хмельницького. Це був початок визвольної війни українського народу проти гніту шляхетської Польщі під проводом Богдана Хмельницького.

Розуміється, Польща не могла терпіти, щоб повстання Хмельницького поширилось і рішила здешити його в самих починах. Серед керівних кіл її зарисувались дві течії в справі задавлення повстання. Першу течію очолював великий коронний гетьман Микола Потоцький, а згодом український князь, ренегат, Єремія Вишневецький; другу заступав коронний канцлер Юрій Осолінський, а одним із найактивніших діячів цієї групи був український православний шляхтич, Адам Кисіль. Розходились обі групи тільки в питанні про засоби, якими слід було знищити повстання. Потоцький і Вишневецький вважали необхідним, негайно й нещадно здавити повстання; Осолінський і Кисіль ішли до спільної мети шляхом дрібних поступок козакам та цукруванням реєстрових козаків проти

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОСТОН, МАСС. Листопадове Свято.

Традиційне Листопадове Свято зазначилося в нашій громаді новістю в теперішньому році тому, що в нас явилися нові мода зі скитальщини. Коли на неділю 14 листопада заповіджено в православній церкві богослуження за полеглих українських героїв, церква була переповнена не тільки православними, але й іншими українцями. Теж до пагоди стану не тільки парох о. В. Касків, але й новий священник, о. д-р М. Сидор. Співав прегарно церковний хор під управою А. Пашака.

По середині церкви устале-но стрілецьку могилу, а докола неї стояли почесно сторожею члени тов. Запорізька Січ. Про значення могили заговорив о. Касків і вівзав привняних до жертв на порятун-нок тих, що потерпіли в ря-дах Української Повстанської Армії у підпіллі. Збірка при-несла около \$100 Збирали: П. Попович і Д. Бортник та був-ші скитальці: Д. Гаранджук і

української черні (селянства), міщан і Запорізької Січі. Спо-чатку взяла перевагу перша група.

Але і Хмельницький не був короткозорим. Досвід усіх до-теперішніх повстань україн-ських козаків проти шляхетської Польщі міг його почити, що український народ власними силами не всилі скинути з себе польське ярмо. Під його ко-мандуванням було з початку не більше як три тисячі чоло-віка. І вони не мали належної артилерії і були доволі слабо узброєні. Що це значило про-ти війська Польщі, чисельного, сильного й добре озброєного? Реєстрові козаки були ще під командуванням польських гет-манів і невідомо було, чи змо-жуть вони у своїй компактній силі приєднатися до повстан-ня. Розраховувати ж як на мі-цну військову силу на тих пов-станців, що з усієї України прибували до Хмельницького, було трудно — треба було їх спершу озброїти та вишколи-ти. Тимто Хмельницький, як далекозорий політик, не міг і думати про успіх свого пов-стання, без сторонньої допо-моги.

З початку звернувся Хмель-ницький за допомогою до Мо-сковщини. Коли ж вона відмо-вилася підтримати його, тоді він звернувся з тим самим проханням до Кримських та-тар. Останні мали знамениту кінноту та могли протистави-ти її польській. Сприявливим моментом для Хмельницького в його становищі було те, що кримський хан Іслам-Гірей III. впродовж кількох років не отримував від Польщі данини, яку Польща зобов'язувалась платити Криму. Тимто Хмель-ницькому було не так трудно намовити татар до нападу на Польщу.

(Дальше буде).

Т. Костецкий. Пополудні відбувся в цер-ковній залі концерт, на якому вступне слово виголосив о. Касків, вівзавши привняних до віддання почесні героїм через повстання з місць. Після від-співання вязанки стрілецьких пісень церковним хором, ви-голосив промову свідок Лис-топадового Зриву, о. д-р М. Сидор. Він основно зясував події з того часу, перейшоа коротко польсько-українську війну за Львів і цілу Західну Україну, виказав заслуги стар-шої української генерації то-го часу при творенні українсь-кого уряду і молоді, що ство-рила Українську Галицьку Ар-мію, виказав недомагання ук-раїнського проводу й народу в тому часі і ступіне понове-лення Західної України, а по-тім і всіх українських земель. Перейшовши до сучасного мо-менту, промовець згадав за поновні визвольні змагання, в яких перед веде Українська Повстанська Армія жертвою крові.

Хор відспівав кілька стрі-лецьких пісень, а потім про-мовив молодий скиталець, Сте-пан Сакаревич, родом з Пол-тавщини. Він зупинився на тій брехні, яку тут поширяє боль-шевицька пропаганда про гар-не життя у Соведах, яке він добре знає з власного досвіду. Казав, що він бачив на власні очі ті маси трупів у часі голо-ду в Україні й сам мало що не вмер тоді з голоду, маючи 14 років. Москва, казав цей ски-талець, нищить Україну, а тут її агенти розповідають про „квітуче" життя в Україні.

Кінцеве слово виголосив гром. М. Давискиба і подав до відома, що на концерті зібра-но \$60, а в церкві \$100, разом \$160 на допомогу УПА і ски-тальцям. Визнаючи до згоди і спільної праці, зазначив, що

тепер будуть прибувати до А-мерики наші скитальці теж і через Бостон, а тому громада повинна бути готова прийняти тих скитальців і допомагати в їх переселенню.

Свято закінчено відспіван-ням „Ще не вмерла Україна".
М. Давискиба.

БОСТОН, МАСС.

Поминки по Ол. Кошицеві.

Не злим, тихим словом по-мянула наша православна цер-ковна громада 17 жовтня б.р. одного з найбільших синів У-країни, бл. п. Олександра Ко-шиця. Того дня наш парох, о. В. Касків, відправив ланахи-ду за спокій душі бл. п. Олек-сандра, а після того згадав про заслуги небіжчика, як ко-мпозитора й незрівняного ди-ригента Українського Націо-нального Хору, з яким обїхав Європу й Америку. Пригадав теж і на теперішнє дихоліття України й його народу і по-прохав жертви на скитальців.

Жертви склали: І. Загоруй-ко \$10, недавній скиталець С. Секіревич \$5, пані Матукас \$2, а по \$1 зложили: А. Шафрон-ська, П. Кучер, М. Захаревич, К. Томаш, А. Шмарш, М. Га-панюк, Е. Мусяловська, М. Майданий, Т. Купчик, М. Шлітц, І. Масний, Л. Оселе-ко, Т. Драган, М. Косирик, М. Оверко, О. Панькевич, П. По-

„СПОГАДИ" О. КОШИЦЯ

Хто піче читати що книгу увечір, той напевно просидить над нею до ранку.

Ця книга особистих спогадів славного диригента й компо-зитора — та найцікавіша книга нашого часу. І легко її читати.

Перша частина, 367 стор., \$2.50.

Замовлення слати до:
"СВОБОДА"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

повнч, Д. Френчко, М. Ярош, Т. Вонс, М. Давискиба, Г. Ко-стецький, П. Мороз, А. Пашак, С. Медвідь, Т. Хорхут, К. Ко-гут, Т. Костецкий, М. Ротич, В. Осадч, І. Гримак, П. Бод-нар, Гр. Зварич, о. В. Касків, С. Ярош, М. Школяр, А. Гапа-нюк, Д. Зінковський, І. Вино-градник, Д. Кузь. І. Берестець-кий, Д. Бортник, Т. Матейко, С. Матейко, В. Гоц, М. Гримак, А. Прухницький, Д. Сіліньський, І. Томаш, Д. Гаранджук, П. Костецкий, О. Біловідська, решта дрібними. Разом збір-ка принесла \$86.80.
М. Давискиба.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКІЙ СПОСІБ...
КУПУЙТЕ СВОІ БОНДИ ЧЕРЕЗ
„ЛІРИКАЛ СЕРВІС"

УВАГА! ПАСЕИК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
УКРАЇНСКА ПРАВ. ПАРАФІЯ СВ. ВОЗНЕСІННЯ
В ПАСЕИК, Н. ДЖ.
— влаштовують —
ОСІННІЙ БАЛЬ—BARN DANCE
В СУБОТУ, 20. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 20, 1948)
В ПАРАФІЯЛЬНІЙ ГАЛІ, 47 HOPE AVE, PASSAIC
Орхестра братів Олексин гратиме до танців.
Початок у 7-мій годині ввечір.
За гарну забаву ручить Комітет.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ НЮАРКУ І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!
УКРАЇНСКА КАТОЛИЦЬКА ПАРАФІЯ І УКРАЇНСКА
ЦЕНТРАЛЯ, при співучасті БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ
І СЕСТРИЦТВ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.
— влаштовують —
ВЕЛИКЕ СВЯТО
Відродження Української Державності в 300-літню
річницю, 3-літню річницю смерті нашого Великого
Мужа Митрополита Шептицького й 30-ліття
Листопадового Зриву
В НЕДІЛЮ, 21. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 21, 1948)
В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕНТРАЛІ, 180 ВІЛЛІАМ СТ., НЮАРК.
Початок у годині 6. ввечір.
В концертній програмі візьмуть участь слідуєчі:
Передне слово Впр. о. В. Краєвський; святочну промову
виголосить п. В. Пришляк; деклямують п. В. Роговський
і учениця Мирослава Пришляк. Сольові продукції від-
співає наш славний баритон-артист п. П. Ординський
при акомпаніменті піані п-ні Марії Шумейко. Хорові
продукції віддадуть шкільні діти укр. катол. парафії ім.
Митрополита А. Шептицького під проводом Сестер Ва-
сильянок і хор Тов. Боян. Управитель п. Т. Касків.
Громадянки й Громадяни! На це так Велике Свято
приходить всі й покажіть, що всі українці ведуть бороть-
бу за своє визволення від теперішнього червоного оку-
панта, Советської Росії, за створення Незалежної, Со-
борної, Суверенної Української Держави.

УВАГА! БАЙОН, Н. ДЖ. УВАГА!
ЗАХОДОМ УКР. ПРАВ. ЦЕРКОВНОЇ ГРОМАДИ
39 W. 22nd ST., BAYONNE, N. J.
з нагоди 30-літніх роковин листопадового національного
зриву
відбудеться
ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО
В НЕДІЛЮ, 21. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 21, 1948)
5:30 P. M. із слідуєчою програмою:
5:30 P. M. в церкві о. д-р В. Клодницький, при асисті доколичних
священників відправить ПАНАХИДУ за полеглих борців за дер-
жавність України.
6:00 P. M. на церк. залі зачнеється КОНЦЕРТ. В програмі беруть
участь учасники національного зриву та укр. скитальці, які
щойно приїхав до U. S. A.
Хором церкв. св. Софії дирижує п. проф. Василь Мельничук. Дода
зі свята призначений на допомогу укр. скитальцям.
Громадяни! Громадянки м. Байон, Ньюарк і околиці! Прийдіть
на це народне свято, послухайте промов, послухайте пісень —
нових пісень, які втворили наш нарід в боротьбі за свою національ-
ну Державу! дайте поміч на допомогу нашим скитальцям.
Комітет.

НЮАРК, Н. ДЖ. І ОКОЛИЦЯ!
УКРАЇНСКА ПРАВ. ГРОМАДА, 675 So. 19th STREET
— святкуватиме —
„ДЕНЬ ПОДЯКИ" і пам'ять 1-го ЛИСТОПАДУ 1918
В НЕДІЛЮ, дня 21-го ЛИСТОПАДА (NOV. 21) 1948
ПРОГРАМА: На спіл. Сл. Божій, якої початок у 10. год. рано, буде долучене до-
даткове моління подяки й прошення. При кінці Сл. Божого буде відслужена Пана-
хида за всіх полеглих в бою за волю й свободу українського народу й його дер-
жави. — У 4. годині попол. розпочнеться СВЯТОЧНИЙ ОБІД ("THANKY DINNER"), в
часі якого будуть промови на теми дня, місцевими та позамісцевими запрошеними
гостями. — В 5:30 вечором розпочнеться СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ в пам'ять 1-го
листопада з точками вокальними, деклямаціями та промовами. — В 6:30 з нагоди
„Дня Подяки" розпочнеться ЗАБАВА (Баль), до якої буде пригравати першорядна
орхестра п. Й. Снігура.
— Це все відбудеться —
в церковній галі, 675 савт 19-та вулиця
На ці торжества й забаву щиро запрошує Вас Церк. Комітет.

**ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННИЙ
КИР БОГДАН**
ЕПИСКОП УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
АМЕРИКИ І КАНАДИ
ПОВІДОМЛЯЄ
ЩО В ДЕНЬ ПОДЯКИ („THANKSGIVING DAY")
25-ГО ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 25, 1948)
В 10. ГОД. РАНО

— відслужать —
АРХІЕРЕЙСЬКУ СЛУЖБУ БОЖУ
З ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННИМ МИТРОПОЛИТОМ
ІЛІАРІОНОМ Д-Р ОГІЄНКОМ
при участі нашого духівництва
ЗАПРОШУЄТЬСЯ БРАТСТВА, СЕСТРИЦТВА І ІНШІ
ОРГАНІЗАЦІЇ ПРИЙТИ НА ЦЕ НЕБУВАЛЕ ТОРЖЕСТВО
В КАТЕДРАЛЬНІЙ ХРАМІ,
300 Іст 4-та улица, Аве. С.
в Нью Йорку

Микола Коколюський.

БАБИНЕ ЛІТО

Вже пробувала зима розпа-
ношиться на землі. Вже нама-
галася стелити свій білий по-
кров. Вже досвітні примороз-
ки кусали ще живе листя де-
рев і кущів і вже застигав ко-
машинний світ, що не ввів ще
підшукати собі затишного ку-
точка. Та осінь ще не хотіла
так легко піддатися. Ще вона
не дійшла свого шляху до
краю. І вона закликала сонце
на підмогу, тай геть прогнала
закоштенілу старуху — зиму з
її їдкими приморозками, з її
смертним покривалом. Прогна-
ла кудись у далекі нетрі пів-
ночі.

Вже синило щедрою рукою
теплого проміння. На ліси, на
поля, на села зійшло бабине
літо. То осінь пращалася зі
землею. Будуть пізні ранки,
закутані в сизу мряку. Та ба-
бине літо розганяє її, соняш-
ним промінням вимітає. Геть,
сіра мряко! То ж я, бабине лі-
то, тепер владу держу!

На грядочках усміх осіннього
сонця: цвітуть хризантеми. Бі-
лі, жовті, рожеві, оранжеві,
червоні, лілейні і всякі, всякі.
Ще пробудилися заковязлі ко-
ники-скакуни тай виграють
свою пісню. Ще пірний ме-
телік білим пелюском підніма-
ється і спадає на нашореше-
ну будувочку квітку.

На селі гомін. Бабине літо
викликало газдинь на подвір'я.
Вони розкладають під соняш-
не проміння вязанки коно-
пель, витягають з темної заку-
тинні прадідівські терлиці, до-
ляють сухі, конопляні бадилля,
бують їх з усієї сили до міш-
них ніг своєї дерев'яної маши-
ни, й витирають під твердим її
мечиком. Теркочуть терлиці на
цїле горло, перекидаються від
хати до хати, від села до села.

Тож бабине літо, тож їх право
тепер, незалежне право. Та
щей нахваляються, де дрібні-
ше, де довші, де більше при-
диво. Ось Максимівна Ганна,
широка газдиня на цїле село,
наскладала вже цілу гору рі-
вненьких, білих гладінок, тай
ракує, скільки то мір полотна
зробить тієї зими Федько, стар-
рий, добрий ткач. А в її сусід-
ки, Василюв Ксеня, щось
того року коноплі не вдалися,
якісь марні вишили з поля,
тай прядиво коротке і не таке
біле, як належалося. Та не
дивиння. Цілий її господар то
молоденький, кільканадцять-

літній хлопчина, що ще й ко-
ня не всилі добре притримати
в руках. Певно десь не зорав
як треба, не погноїв добре, а-
бо й погано засіяв. Тож то ще
мале, дурне. (Тато в Америці,
заробляє гроші, щоби колись
вернутися в рідні пороги, тай
господарку до ладу довести.)
Не великий „спасибіг“ буде з
сьогорічних конопель. Хіба бу-
де на міхи. Але Ксеня не ду-
же турбується тим. В глибокій
скрині лежить кілька зовів бі-
ленького полотна з поперед-
ніх літ. Буде з чого пошити со-
рочки. Коби тільки здоровя. І
міцно вдаряє мечиком дрібну
жмінку конопель, аж терлиця
стогне, аж терміття розлітаєть-
ся далеко на всі сторони. Бо
бабине літо дуже химерне, та-
ке як увесь жіночий рід. Сьо-
годні сміється ясним сонечком,
а завтра захмариться, а то ще
й заплаче.

А понад голови газдинь ін-
ше прядиво летить. Біле-біле
як сніг і м'яке як шовк. То ба-
бине літо своє прядиво пряде.
А що наспраді, то пускає з ві-
тром: лети у Богу путь. Газди-
ні кажуть, що то прядя з ку-
жіля Матінки Божої. І летить
ота шовкова прядя, летить ці-
лими клубками, чіпляється
стріх, парканів, стелиться по
стернях, то знов лине високо-
високо, понад дерева, у далекі
— далекі світи.

Тільки до мене не приліне...
Гей лети павутиня, ти ясне,
Поки сонічко золоте не
згасне...

ШУКАЮТЬ СВОІХ
РІДНИХ

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

16,679 Кісіль Федора та Ма-
рії Кісіль зам. Рипокіє з с. Ви-
шнівчик, Підгайці, від Голін-
ська Єміль.

16,680 Ганчар Степана і Вар-
вари, Маголюк-Мороз Насті
від Мороз Стефанії зам. Ти-
ха.

16,681 Юшак Ілька, Вачур
Миколи з с. Рихвальд, Горлі-
ці, від Юшак-Вачур Стефанії.

16,682 Рідних і знайомих з
Рогатиниці від Женчук Ва-
силя.

16,683 а) Заяць Василя, Ко-
зак Юрка, Коши Тереси, Ши-
пон Михайла всі з с. Малого
Березного, Карпатська Україна,
від аяць В.

ПРИМИР'Я, ЧИ ВІЙНА?—В Філадельфії відбувся в День Примир'я показ супер-
фортеці В-29, як це бачимо на картині.

16,683 б) Йонес Євгеній з до-
му Генік від Колцуня Юліяна.
16,684 Бутилевич Кирила,
Луки і Анни від Бутилевич За-
харка з с. Бужок, Золочів.
16,685 Кривних і знайомих з
с. Вислока Горішного, Санік,
від Вовк Івана.

ГОЛОСИТЬСЯ НА АДРЕСУ:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN
RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Горожанин. — Шкода захо-
дити в полеміку з Люшнями
та їм подібними. Краще писа-
ти про наше життя, як люди
жертвують на народні потре-
би, що думають про різні на-
ші проблеми. Теж треба підпи-
суватися своїм іменем, бо нема
найменшої причини, щоб не
подавати свого прізвища.

УВАГА! NEW BRITAIN, CONN., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ЗАХОДОМ ЗЛУЧЕНИХ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
при Нью-Британській Громаді

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО І ВЕЛИКЕ ВІЧЕ
В НЕДІЛЮ, 21. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 21, 1948)
в годині 2:30 пополудні

В ЦЕРКОВНІ ГАЛІ, 54 WINTER ST., NEW BRITAIN.
Програма розпочнеться панахидою в церкві за по-
ляглих героїв, а по тім зараз на галі почнеться програма:
Відчит буде мати недавно прибулий зі Скотланду п.
Іван Слободян. Хорові точки виконає муж. і жіночий хор.
Просимо всіх українців в Нью Брітен і околиці взяти
численну участь.
Комітет.

ПОДЯКА

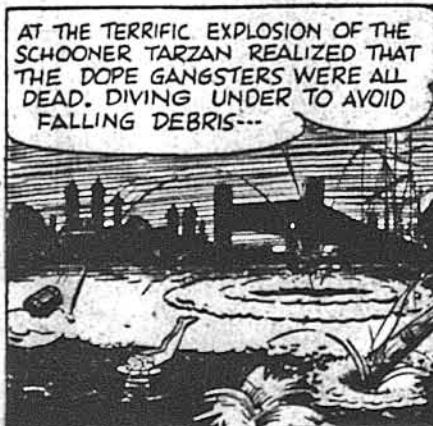
З нагоди щасливого переїзду із таборів Д.П. в Ні-
меччину до своїх рідних в Дітроїт складаю широкер-
дений український спасибіг усім членам та членицям
„Золотого Хреста, як також „Березівському Допомо-
говому Комітетові“ в Дітроїті, які своїми щедрими датка-
ми допомагали мені під час мого перебування в табо-
рах Д.П. в Німеччині.

Щире спасибіг панству: Перцовичам, Старкові та
Лозовичукові Петрові за їх так велику чимність до мене.
На будуче бажаю якнайкращих успіхів в їх так ве-
ликому ділі, яке присвячено в користь скитальців та
остаю з належною пошаною
(ор.)
М. Ільницький.

ШИФКАРТИ
ПРОДАЄМО НА ВСІ КОРАБЛІ.

ГРОШІ посилаємо до всіх країв і виплачуємо на остан-
ній пошті.
АФІДЕВІТИ, петиції та інші потрібні документи на спро-
вадження кривих і знайомих до Америки зі скиталь-
щини та інших країв.

ПРОДАЄМО доми та всякого роду бізнеси.
У всіх справах звертайтеся до знісного
НОТАРІАЛЬНОГО БЮРА.
S. KOWBASNIUK
277 EAST 10th ST., Near Ave. A NEW YORK 3, N. Y.

Підчас страшливої експлозії
судна Тарзан побачив, що всі
торговці опію згинали. Він
пірнув у воду, щоб не зазнати

ушкоджень від падаючих роз-
битків...
...і приплив до берега.

Прийшовши додому, Тарзан
втішився, коли побачив Дже-
ну сидячу на ліжку.

Однак його радість трива-
ла коротко, коли лікар сказав
йому відійти набік.

ЗБОРНІ ВІДПІЛИВ У. Н. СОЮЗУ

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св.
Димитрія, від. 288, відбулися в не-
ділю, 21. листопада, в годині 2. в
галі парфівської, 2-3 Карбон ул.
Уряд просить членів виїхати на збо-
ри, бо є важні справи до подого-
дження. Визнаємо довгочасні авіра-
ції свої залежності. — За уряд: М.
Брус, предс.; Д. Мушастий, кас.; А.
Данилюк, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПРАЦЯ

Потрібно ЖІНКИ, у віці 35—40,
зі здоровими очима, до шиття при-
футрах. Не треба досвіду, а треба
вміти шити іглюю. Платня згідно з
умовою. Голоситись телефонічно до:
SPRING 7-3566.

ПОШУКУВАННЯ

ЛУДЗАК РУДОЛЬФ зі Станиславо-
ва, син Степана і Теклі, з дому Вой-
тович зі Санока, село Костарівці,
пошукує

ВОЙТОВИЧА,
Funk—Kassner bl. 16.
Freiman, München,
Germany, U. S. A. Zone.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УКРАЇНСЬКИЙ ЮВІЛЕР
має на продаж всякого роду годин-
ники: Elgin, Hamilton, Longin, сто-
лове срібло Rogers 1847, як також
перстені заручинні і шлюбні, укр.
тризуб для жінок і чоловіків. Вся
ручна робота гарантована. Також
посилаю замовлення через пошту.
Українці! пам'ятайте на клуч „Свій
до свого“ і по всі вище згадані речі
прошу удаватися до Івана Сарчи-
ського. Мій адрес:
ІВАН САРЧИНСЬКИЙ,
2928 Poplar St., Philadelphia 30, Pa.
Tel. S. T. 2-7602

БЕЗПЛАТНА ПРОБА
на ревматичні болі
АРТРИТИЧНІ
Коли Ви ніколи не вживали ліку
званого ROSSE TABS на одні не-
значні мускулярні недомогання й
болі, злучені з ревматизмом і зап-
аленням жил, або з нервовим за-
паленням, то чому не спробувати
його СЬОГОДНІ на наш кошт.
Його вживають тисячі людей
аподожж 25 років.
БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ЧИТАЧІВ
НАШОЇ ГАЗЕТИ
Запрошуємо Вас випробувати Ро-
се без ніяких коштів. Дозвольте,
щоб ми вислали Вам пакучок по-
вної величини. ЗАЖИВАЙТЕ БЕЗ-
ПЛАТНО 24 ТАБЛИТОК. Коли не
будете доволені паліативною —
часовою — допомогою, зверніть
нам решту й не будете нам винні
нічого. Така проба не буде ко-
штувати. Ваш — тільки — дайте. НЕ
ВИСИЛАЙТЕ ГРОШІ! Пишіть
лише негайно Ваше ім'я й адресу
до: ROSSE PRODUCTS COMPANY,
Dept. O-5,
2708 Farwell Ave., Chicago 45, Ill.

Мирош

Робіття
АРТИСТИЧНО-МАЛЯРСЬКА
Декоратор
ЦЕРКОВ І ТЕАТРІВ.
Малює церкви, образи і
сценерії театральні.
Будує
ІКОНОСТАСИ І ВІСТАРИ
Myrosh
3737 — 37th STREET
JACKSON HEIGHTS, L. I., N. Y.
Telephone: JLI 6-3904

ГРОШІ НА УКРАЇНУ ТА ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВІТА

ШИФКАРТИ - ПОДОРОЖНІ ДОКУМЕНТИ
Продажа різних бізнесів, домів, фарм, та різного роду асигуранції.

WESSON & BARTKIW
Steamship Agency
AIR PLANE TICKETS TO ALL PARTS OF THE WORLD
ПЕТРО БАРТКІВ
REAL ESTATE & INSURANCE BROKER, NOTARY PUBLIC
309 East 14th Street, Tel.: ALgonquin 4-8254, New York 3, N. Y.

ГРИГОРІЙ КОВЕРДОВИЧ

повідомляє, що його
кушнірська робітня
є тепер під числом
434 East 6th St.
BETWEEN AVE. A & 1st.
NEW YORK CITY
Telephone: Spring 7-3566
Приймає замовлення на НОВІ РОБОТИ І ПЕРЕРІБКУ
та дає 20% опуску на всі роботи, а також ДАРОМ
сторидж на літо.
Самий сторидж на літо 2% від сотні.
Робітня отворена від 8. рано до 9. ввечір, кожного дня.
В неділі на замовлення.

МАШИНИ

Перероблені

ДО
ПИСАННЯ

англійські, ціна \$28.00. Маємо та-
кож нові і перероблені українські
машини. Рахувати машини. О-
фісний прилад.
ALL LANGUAGES TYPEWRITER
COMPANY,
119 W. 23rd St. (6—7 Ave.)
New York, N. Y.
Phone: CHelsea 3-8086

Comfortably air conditioned
Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Rear 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE
ANYWHERE IN NEW JERSEY

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗБАГАТО

Зверніть увагу! Це дешево
з вашого забезпечення.
Мій узагальнений пре-
дсказаний ЦІЛНИЙ
ПОХОРОН за \$150.00
У випадку смерті в родині клієнта

KAIN MORTUARIES, INC.

Найбільший український
погребовий закладчик
в Америці
S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET
PERTH AMBOY, N. J.
Phone PE 4-4848

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
86 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.
Phone BR 3-6762
225 WEST JERSEY STREET
ELIZABETH, N. J.
Phone EL 2-3611

ІВАН БУНКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
паризьке погребовище по \$150
ціна так низька як
ОБСЛУГА НАКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМІ

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похороном
в БРОУКЛІН, БРОУКЛІН, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

Branch Office and Chapel:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
Brooklyn, N. Y.
Tel.: ME 10-6877

Headquarters for
Religious Articles

Established 1909

Sophia Olshanska

HUNDREDS OF SATISFIED CUSTOMERS

Made to Order Vestments — Banners (Chorubry) — Flags, Placchin-
lay Chalice, Vigil Lamps, Icons for the Ikonostasis, Altar Crosse,
Hand Crosse, Processional Crosse, Pectoral Crosse for the Rev-
erend Father; also crosses for women and lapel crosses for men —
three barred, 10 karat and 14 karat. Also other religious articles.
Work expertly done at moderate prices. Write and order through
your pastor.

S. Olshanska

131 RIVERSIDE DRIVE, cor. 85th St., NEW YORK 24, N. Y.
Phone: EL 6-1618